

UCHWAŁA NR 55/2007
Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu
z 9 maja 2007 roku

**w sprawie rozpatrzenia zastrzeżeń Wałbrzyskiego Związku Wodociągów
i Kanalizacji do wystąpienia pokontrolnego z dnia 26 marca 2007 r.
Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu**

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 5a oraz art. 25 b ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 ze zm.), Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu w wyniku rozpatrzenia powołanego na wstępie zastrzeżenia postanawia:

§ 1.

Oddalić zastrzeżenia Przewodniczącego Zarządu Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji odnośnie wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym w całości.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Regionalna Izba Obrachunkowa we Wrocławiu w wystąpieniu pokontrolnym z 26 marca 2007 roku (znak: WK.660/352/K- 53/06), skierowanym do Przewodniczącego Zarządu Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji działając na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych wskazała na nieprawidłowości i uchybienia szczegółowo opisane w protokole kontroli kompleksowej gospodarki finansowej Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji.

Przewodniczący Zarządu Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji pismem z 16 kwietnia 2007 roku – doręczonym Izbie 17 kwietnia 2007 r. - wniósł zastrzeżenia do wniosków zawartych w pkt 3, 35, 36, 42 wystąpienia pokontrolnego.

Regionalna Izba Obrachunkowa przedmiotowymi wnioskami zaleciła, co następuje:

“3. Ustalenie przez Zgromadzenie Związku poszczególnych składników wynagrodzenia Przewodniczącego Zarządu Związku wyłącznie w oparciu o obowiązujące przepisy: ustawy o pracownikach samorządowych; ustawy z 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (tekst jednolity z 2001 r. Dz.U. Nr 86, poz. 953 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z 2 sierpnia 2005 r. w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich (Dz.U. Nr 146, poz. 1223 ze zm.);

35. Ustalenie wynagrodzeń, nagród z zakładowego funduszu nagród, nagród jubileuszowych oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego pracowników Biura Związku na podstawie ogólnie obowiązujących przepisów: ustawy o pracownikach samorządowych, ustawy o pracownikach urzędów państwowych; rozporządzenia w sprawie zasad wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich oraz ustawy z 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej (Dz.U. Nr 160, poz. 1080 ze zm.);

36. Zwrot do budżetu Związku nienależnie pobranych kwot wynagrodzeń, nagród okolicznościowych i nagród jubileuszowych oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych za okres ostatnich 3 lat przez Przewodniczącego Zarządu Związku pana Stefanosa Ewangielu, Skarbnika/Główną Księgową Związku panią Lilianę Wąs, Zastępcę Dyrektora ds. Organizacyjno – Administracyjnych pana Zdzisława Dobrowolskiego oraz Zastępcę Dyrektora ds. Inwestycji i Rozwoju pana Marka Mielniczuka;

42. *Uwzględnianie przy naliczaniu dodatków za wieloletnią pracę dla pracowników Biura Związku wszystkich poprzednich okresów zatrudnienia oraz zwiększanie stawki tych dodatków począwszy od 1 dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu, w którym pracownik nabył prawo do wyższej stawki dodatku, zgodnie z przepisami § 11 ust. 1 i ust. 5 ww. rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.*”

Przewodniczący Zarządu Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji zarzucił im *“naruszenie prawa poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyjęciu, że zakładowy układ zbiorowy pracy zarejestrowany w dniu 24.07.1998 r. pod numerem CMXXXVI nie obowiązuje dla pracowników Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji oraz na przyjęciu, że postanowienia tego układu nie mają zastosowania przy określaniu warunków wynagrodzenia Przewodniczącego Zarządu Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji oraz Zastępcę Dyrektora ds. Inwestycji i Zastępcę Dyrektora ds. Organizacyjno – Administracyjnych, a w konsekwencji na nakazaniu zwrotu kwot im wypłaconych w oparciu o przepisy tego układu.”*

W uzasadnieniu zastrzeżeń Przewodniczący Zarządu Związku, powołując się ogólnikowo na przepisy Kodeksu pracy o układach zbiorowych pracy (art. 241¹⁰, art. 241²⁶), wyniki kontroli przeprowadzonej przez PIP w Związku (nie określono przedmiotu kontroli) oraz brak zastrzeżeń organu rejestrowego (nie określono czego miałyby one dotyczyć) wskazał, iż *“był i jest przekonany o zasadności stosowania”* Zakładowego Układu Zbiorowego z 1998 r. Argumentacji tej użył, by udowodnić, iż *“(…) nieuzasadnione jest twierdzenie, że Przewodniczący Zarządu miał świadomość, iż porozumienie o przystąpieniu do układu zbiorowego i sam układ nie są zarejestrowane dla pracowników Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji”*.

Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej dokonując oceny wniesionych zastrzeżeń przez Przewodniczącego Zarządu Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji i przedstawionych na ich poparcie argumentów stwierdza, iż z twierdzeniami przedstawionymi przez Przewodniczącego Zarządu Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji zgodzić się nie może, z następujących powodów:

Z protokołu kontroli jednoznacznie wynika (vide pisma Państwowej Inspekcji Pracy z dnia 22 listopada 2006 r. [Wr/ 16217/15/4560/418/06] i z dnia 10 stycznia 2007 r. [Wr/2Z/16217/1/4560-5/5/07] wraz z załączoną do nich dokumentacją), iż w Wałbrzyskim Związku Wodociągów i Kanalizacji obowiązywał wyłącznie zakładowy układ zbiorowy pracy z 1995 r. Przystąpienie do układu z 1998 r., zawartego dla Wałbrzyskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji, nie zostało bowiem, z powodu niespełnienia wymogów prawnych, zarejestrowane. Kierownictwo Wałbrzyskiego Związku Wodociągów i Kanalizacji o tym wiedziało, a przynajmniej powinno wiedzieć. W każdym razie nie miało najmniejszych podstaw do stosowania układu z 1998 r.

Obowiązujący w Wałbrzyskim Związku Wodociągów i Kanalizacji układ z 1995 r. przestał obowiązywać jeszcze przed zatrudnieniem na aktualnych stanowiskach – w 2003 r. – przewodniczącego zarządu/dyrektora biura, jego dwóch zastępców oraz głównej księgowej. Według Państwowej Inspekcji Pracy utracił on moc obowiązującą z chwilą wykreślenia go z rejestru w 1998 r. na skutek zarejestrowania porozumienia o jego rozwiązaniu i od tego momentu obowiązywał wyłącznie poprzez już zawarte umowy o pracę.

W ocenie Kolegium stanowisko to może jednak budzić wątpliwości. Obowiązujące w 1998 r. przepisy art. 241⁷ § 4 i 5 k.p. miały bowiem treść następującą:

§ 4. *W razie rozwiązania lub wypowiedzenia układu, do czasu zawarcia nowego układu, obowiązuje układ dotychczasowy, chyba że strony oświadczą, iż nie zamierzają zawrzeć nowego układu.*

§ 5. *Jeżeli strony oświadczą, że nie zamierzają zawrzeć nowego układu, postanowienia układu dotychczasowego tracą moc obowiązującą z dniem jego rozwiązania. Warunki umów o pracę lub innych aktów stanowiących podstawę nawiązania stosunków pracy, wynikające z dotychczasowego układu, obowiązują także po rozwiązaniu układu do okresu wypowiedzenia tych warunków.*

Z powyższych przepisów wynika, że tylko wtedy gdyby strony, rozwiązując układ oświadczyły, że nie zamierzają zawrzeć nowego układu – postanowienia układu dotychczasowego utraciłyby moc obowiązującą z dniem jego rozwiązania. I w takiej sytuacji układ obowiązywałby nadal już tylko poprzez wcześniej zawarte umowy o pracę. Jeżeli natomiast strony nie oświadczyły, że nie zamierzają zawrzeć nowego układu – do czasu zawarcia nowego układu obowiązywał układ dotychczasowy. Z dniem 1 stycznia 2001 r. ta regulacja prawna uległa zmianie w ten sposób, że zawsze po rozwiązaniu układu obowiązywał nadal do czasu wejścia w życie nowego układu, chyba że strony ustaliły inny termin jego stosowania (§ 4; §5 uchylono). Istota dotychczasowego unormowania pozostała więc ta sama – zasadą było dalsze stosowanie układu po jego rozwiązaniu wprost (a więc nie tylko poprzez już zawarte umowy o pracę) do czasu zawarcia nowego układu. Jak zaznaczył prof. Jerzy Wratny (w: J. Wratny, D. Kotowska, B. Skulimowska, J. Szczot, *„Kodeks pracy. Tekst ujednolicony Ustawy z komentarzem i przepisami wykonawczymi oraz orzecznictwem Sądu Najwyższego”*, Warszawa 2001, s.333) ustawodawca chronił w ten sposób pracowników „przed stanem bezukładowości wychodząc z założenia, że tam, gdzie obowiązywał już układ zbiorowy, w zasadzie nie powinno dojść do sytuacji braku regulacji układowej. (...) Według przepisów dotychczasowych (a więc obowiązujących do 1.01.2001) porozumienie w kwestii ustalenia terminu stosowania postanowień rozwiązanego układu o charakterze wyprzedzającym (przed jego rozwiązaniem lub wypowiedzeniem) nie było możliwe. W myśl tamtych przepisów, układ przestał obowiązywać dopiero wówczas, gdy strony zgodnie oświadczyły, że nie zamierzają zawrzeć nowego układu. Przepis art. 241⁷ § 4 w obecnym brzmieniu zapewnia zatem większą dyspozycyjność stron w ustaleniu daty granicznej stosowania postanowień rozwiązanego układu zbiorowego.”

Rozwiązując układ z 1995 r. strony nie oświadczyły, że nie zamierzają zawrzeć nowego układu. Zgodnie z obowiązującym wówczas art. 241⁷ § 4 k.p. obowiązywał on więc nadal bezpośrednio. (Strony wręcz oświadczyły, że układ będzie obowiązywał do czasu przystąpienia do układu z 1998 r., jednak ta część porozumienia nie została zarejestrowana – od czego strony nie odwoływały się).

Przepis art. 241⁷ § 4 k.p., na podstawie którego w Wałbrzyskim Związku Wodociągów i Kanalizacji układ z 1995 r. obowiązywał bezpośrednio także po jego rozwiązaniu, stracił moc obowiązującą z dniem 26 listopada 2002 r. wskutek orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z 18 listopada 2002 r. sygn. K 37/01, publ. OTK – A z 2002 r. nr 6, poz. 82). Przyjąć więc należy, że od tej daty układ z 1995 r. obowiązywał w Wałbrzyskim Związku Wodociągów i Kanalizacji już tylko poprzez wcześniej zawarte umowy o pracę. Nie objął więc przewodniczącego zarządu/dyrektora biura, jego zastępców i głównej księgowej. W konsekwencji od początku zatrudnienia ich na obecnych stanowiskach podlegają oni przepisom powszechnie obowiązującym pracowników samorządowych.

Biorąc powyższe pod uwagę Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej we Wrocławiu postanowiło jak w sentencji niniejszej uchwały.

Uchwała jest ostateczna i nie przysługuje na nią skarga.

Przewodniczący Kolegium
Regionalnej Izby Obrachunkowej
we Wrocławiu

/-/ dr Bogdan Cybulski